

องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง

ชะมวงนำอยู่ ผู้คนปลอดภัย จากวินัยใกล้ตัว

ใครที่เดินทางไปยังตำบลชะมวง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง คงแปลกใจถึงขยะซึ่งปกติจะมีให้เห็นทั่วไปตามที่ต่างๆ นั้นหายากเสียเหลือเกิน แต่แทนที่จะมีขยะกึ่งเคลื่อนให้เห็น เพราะไม่มีถังขยะรองรับ พื้นที่ตำบลชะมวงกลับมีสภาพที่สะอาดเรียบร้อยเป็นอย่างมาก จนเป็นพื้นที่ตัวอย่างในการจัดการขยะให้ใครๆ ได้ไปศึกษาดูงานกัน ทั้งนี้ทำได้อย่างไรน่าสนใจไม่น้อยเลยทีเดียว

ขานรับ “จังหวัดคุณธรรม”

จากแนวคิดที่ว่า “สังคมคุณธรรมจะเกิดขึ้นได้จริง ต้องทำในระดับพื้นที่” จนเกิดเป็น 4 จังหวัดคุณธรรมนำร่อง ประกอบด้วย พิจิตร บุรีรัมย์ ราชบุรี และพัทลุง และได้เริ่มขับเคลื่อนเมื่อปลายปี 2557 โดยมีศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านองค์ความรู้ การประสานงาน และส่งเสริมการดำเนินงานด้านอื่นๆ

นับจากวันนั้นได้เกิดกระแสความตื่นตัวในวงกว้าง มีอีกหลายจังหวัดที่สนใจเข้าร่วม

เป็นสัญญาณที่ดีที่จะเกิดการเชื่อมโยงและขยายผลไปสู่เครือข่ายระหว่าง โรงเรียน ชุมชน โรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะเดียวกันใน 4 จังหวัดคุณธรรมนำร่องก็เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมชัดเจน

ดังเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลชะมวง ซึ่งเป็นหนึ่งใน 31 ตำบล 1 โรงพัก ที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายองค์กรคุณธรรม ขับเคลื่อนสังคมคุณธรรมของจังหวัดพัทลุง ซึ่งทางอบต.ชะมวงเองมีการดำเนินการและกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชนหลายด้านอยู่เป็น

ทุนเดิม โดยกิจกรรมที่สอดคล้องกับจังหวัด
คุณธรรม ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมวินัยจราจร
และวินัยการจัดการสิ่งแวดล้อม และได้
รณรงค์เรื่องการใส่ผ้าไทยผ้าถิ่น ในทุกวันศุกร์
เพิ่มเติมขึ้นมา เพื่อบรรลุเป้าหมาย “เมืองลุง
เมืองบายใจ มีวินัยบนความพอเพียง” ของ
จังหวัดพัทลุง

กบขะที่หายไป กับวินัยที่เพิ่มขึ้น

ภายในตำบลชะมวงมีประชากรเกือบ
9,000 คน ใน 16 หมู่บ้าน และในเรื่องวินัย
การจัดการสิ่งแวดล้อม (ขยะ) ถือเป็นผลงาน
โดดเด่น ผลงานหนึ่งขององค์การบริหารส่วน
ตำบลชะมวง จากเดิมที่มีการแจกถังขยะให้
แก่บ้านเรือนในตำบล แต่ก็ประสบปัญหาว่า
ขยะยังล้น ซ้ำยังมีคนจากนอกพื้นที่เอาขยะ
ใส่รถกระบะมาฝากทิ้งไว้เพิ่มเติมอีกด้วย

นายกอวิวัฒน์ ขุนทอง นายกองค์การ
บริหารส่วนตำบลชะมวง จึงเปลี่ยนไปแก้
ปัญหาที่ต้นเหตุ คือลดขยะตั้งแต่ต้นทาง
จัดโครงการ “บ้านเรือนสะอาด ชะมวงน่าอยู่
ผู้คนปลอดภัย” พร้อมกับได้รับงบประมาณ
จัดสรรจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามโครงการ
“ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ
ที่ต้นทาง” จึงได้บูรณาการทั้งสองโครงการ
ร่วมกันในการจัดการสิ่งแวดล้อม ขึ้น

โดยในปี พ.ศ. 2556 ได้เริ่มโครงการ
“บ้านเรือนสะอาด ชะมวงน่าอยู่ ผู้คนปลอดภัย”
อบต.ได้ดำเนินการเรื่องวินัยในการ
จัดการสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 หมู่บ้าน คือหมู่ที่
16 และในปีพ.ศ. 2557 ได้ขยายนำร่องใน
4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 11 และ
หมู่ที่ 13 ต่อมาในปี พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน
ได้ขยายนำร่องครบทั้ง 16 หมู่บ้าน ได้รับ
งบจัดสรรจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ
ตำบลชะมวง ส่วนโครงการส่งเสริมการมี
ส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ได้รับ
งบจัดสรรจากกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวน
295,100 บาท โดยนำร่องใน 3 หมู่บ้าน
คือ หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 10 และหมู่ที่ 11 เพื่อให้
เกิดชุมชนต้นแบบในการคัดแยกขยะ คนใน
ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการคัดแยก
ขยะมากขึ้น ทั้งขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล
และขยะอันตราย มีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับ
ปริมาณขยะ เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำ
แผนต่อไป

เริ่มต้นโดยการให้ความรู้กับ อสม.
(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน)
เนื่องจากเป็นกลุ่มที่สามารถเข้าถึงชาวบ้าน
ได้อย่างทั่วถึง หลังจากนั้นได้ให้ความรู้เรื่อง
การคัดแยกขยะในครัวเรือนแก่นักเรียนและ
จัดทำธนาคารขยะในโรงเรียนวัดพิบูลทอง
เพื่อสร้างวินัยให้กับเด็ก และขยายผลไปสู่
ครอบครัว จากการที่เด็กๆ กลับไปบ้านแล้วไป

พูดคุยให้ผู้ใหญ่ฟัง ทำให้มีการคัดแยกขยะในครัวเรือนมาขายที่โรงเรียนทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ มีการนำเด็กนักเรียนไปศึกษาดูงานเรื่องการจัดการขยะที่โรงเรียนอนุบาลบางแก้ว และนำมาบูรณาการปรับใช้เป็นคนของตนเอง โดยเริ่มจากการนำวัสดุเหลือใช้มาประดิษฐ์เป็นสิ่งของต่างๆ การทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียกหรือขยะอินทรีย์ ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าว ทำให้ปริมาณขยะต้นทางลดลง

ขณะเดียวกัน ทาง อบต.ก็มีการจัดเก็บถังขยะกลับคืน เพื่อจัดทำเป็น”ถนนปลอดถังขยะ” โดยมีแนวคิดให้ชาวบ้านนำถุงพลาสติกหรือกระสอบมาใส่ขยะแทนถังขยะ โดยการนำมาวางหน้าบ้านของตนเองตามวันเวลาที่กำหนดในการจัดเก็บขยะของแต่ละหมู่บ้าน เมื่อทำอย่างต่อเนื่องประชาชนก็จะทราบว่าวันไหนที่รถขยะมาเก็บ ก็จะนำขยะที่เก็บไว้ที่บ้านมาวางรอให้เก็บ จึงไม่มีขยะให้เห็นเกลื่อนกลาดอยู่ทุกวัน ทาง อบต.เองก็สามารถลดค่าใช้จ่ายในเรื่องการจัดการขยะ ส่วนขยะที่คัดแยกไว้ก็ให้แต่ละหมู่บ้านบริหารจัดการกันเอง สำหรับหมู่ที่ 10 บริหารจัดการเงินที่ขายขยะรีไซเคิลได้ นำมาเป็นกองกลางในการจัดซื้ออาหารว่างให้กับผู้ที่มาร่วมประชุมประจำเดือน

เมื่อสิ้นสุดโครงการได้สรุปผลการประกวดการจัดการขยะในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ประกวดบ้านผู้นำ และมีการมอบเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติให้ในวันที่ 12 สิงหาคม เพื่อให้ผู้นำทำเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกบ้าน

ผลของโครงการ “บ้านเรือนสะอาด ชะมวงน่าอยู่ ผู้คนปลอดภัย” ทำให้โรคร้ายที่เลือกออกซึ่งเคยมีถึง 100 ราย/ปี ลดลงเหลือ 10 ราย/ปี เป็นตัวอย่างให้หลายหน่วยงาน มาศึกษาดูงาน ได้รับการประเมินเป็นโครงการชีวิตีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ระดับประเทศ จาก กฟผ.(การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย)

เมื่อดูปลายทางของความสำเร็จของโครงการนี้ ดูเหมือนจะไม่ใช่ว่าเรื่องยาก แต่หากเมื่อแรกเริ่มในปี 2558 ที่เริ่มเก็บถังขยะออกจากชุมชนนั้นเกิดการไม่ยอมรับอยู่พอสมควร เนื่องจากเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แต่เมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งพร้อมทั้งมีการรณรงค์สร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ก็ทำให้ชุมชนเกิดการปรับเปลี่ยน

ปัจจุบัน นอกจากปริมาณขยะที่ลดลงยังสามารถลดการใช้โฟมในพื้นที่ของ อบต. ชะมวงลงได้ด้วย และในอนาคตจะลดการใช้ถุงพลาสติกลง โดยรณรงค์ให้ลูกค้าถือปิ่นโตมาใส่อาหารแทนถุงพลาสติก และทาง อบต.มอบรางวัลให้กับร้านอาหารที่ไม่ใช้ถุงพลาสติก

วิสัยธรรมา สร้างความปลอดภัย

จากอุบัติเหตุจราจรในพื้นที่ที่มีมากในช่วงเทศกาล จากการเมาสุรา ขับรถเร็ว และไม่สวมหมวกนิรภัย ทาง อบต.จึงคิดหาทางลดอุบัติเหตุลง โดยจัดตั้งด่านชุมชนของตำบลชะมวงขึ้น เป็นจุดตรวจ เตือน หรือสกัดบนถนนสายรองในพื้นที่ ทั้งหมด 10 ด่าน ได้แก่ ถนนชุมชน/อบต./หมู่บ้าน โดยคนในชุมชนเอง มีการตั้งคณะทำงานแต่ละจุดตรวจ จัดเวรผลัดเปลี่ยนกันไป

ผลพวงที่ตามมาจากการตั้งด่านชุมชน คือ เมื่อดำเนินการแล้วเกิดการขยายไปยังตำบลอื่นๆ ส่งผลให้ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ลดลง

เคล็ดลับสู่ความสำเร็จ

นายกอธิวัฒน์ กล่าวว่า สิ่งสำคัญในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ในชุมชนนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม หรือการทำด่านชุมชน จะต้องมีการประชุมทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานและชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องถึงประโยชน์ที่หน่วยงาน และชุมชนจะได้รับจากการดำเนินโครงการ นอกจากนี้ ผู้นำเองก็เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือจากเครือข่าย

“เวลาผมออกชุมชน ไปเยี่ยมบ้าน ผู้สูงอายุ อสม., อปพร.กลุ่มจิตอาสา ก็จะช่วยความร่วมมือ แต่เวลาทำงานเราต้องทำด้วยต้องเดินนำหน้า ไม่ใช่สั่งอย่างเดียว ถ้าผู้นำสั่งให้คนอื่นทำ แต่เราไม่ทำ เขาก็จะไม่ทำ และเมื่อเขาให้ร่วมมือแล้ว เราต้องยกย่องเชิดชูเกียรติเขา จิตอาสาไม่ได้ต้องการอะไรมาก แต่การชื่นชมและกำลังใจ เพราะทุกโครงการจะสำเร็จไม่ได้เลย หากขาดความร่วมมือและจิตอาสาของคนในชุมชน ” นายกอธิวัฒน์ กล่าว

โครงการ “บ้านเรือนสะอาด ชะมวง น่าอยู่ ผู้คนปลอดภัย” นอกจากจะส่งผลตามชื่อโครงการแล้ว ยังก่อให้เกิดคุณธรรมด้านความมีวินัยกับคนในพื้นที่ เกิดจิตอาสาและความสามัคคี สามารถเป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่นๆ ได้ต่อไป

ดูแล โดยไม่ได้จับกุมเพียงแต่เน้นการตักเตือน เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชน ลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเมืองลุง เมืองบายใจ มีวินัยบนความพอเพียงด้านวินัยจราจร

เริ่มจากสาธารณสุขมีโครงการป้องกันอุบัติเหตุจากท้องถนน จากนั้นจึงได้เปิดรับความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่อาสาเข้ามาร่วมดำเนินการ ซึ่งจากความมีจิตอาสาของคนในชุมชน ทำให้มีภาคีจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ รพ.สต. (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) อปพร. (อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน) อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) และชรบ.(ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน) ผู้ที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน และกลุ่มอาสาสมัครอื่นๆ อาสาเข้ามาช่วยดำเนินการ

จากนั้นได้มีหนังสือคำสั่งจากนายอำเภอเพื่อดูแลผู้ที่มาช่วยทำงานในด่านชุมชน เมื่อมีการตั้งด่านชุมชน คนในชุมชนเริ่มมีจิตสำนึกด้านวินัยจราจรเพิ่มขึ้น เพราะช่วยเป็นด่านแรกในการให้ความรู้แก่คนในชุมชน โดยมีหลัก 3 ด้านในการตั้งด่านคือ เตรียม ตั้ง และติดตาม คือเตรียมคน เตรียมความพร้อมในทุกด้าน ตั้งด่าน จากนั้นจึงติดตามผลจากการตั้งด่านว่าเป็นอย่างไรบ้าง